Raadsvergadering d.d. 25 november 2021

Voorstelnummer 94-2021
Agendanummer 15
Zaaknummer Z21096398
Onderwerp: Extra kapitaal Alliander
Portefeuillehouder: Wethouder Schutt, Wethouder Runderkamp

Aan de raad.

Gevraagde beslissing
De gemeente Edam-Volendam is, als aandeelhouder, gevraagd om extra kapitaal te verstrekken t.b.v. uitbreiding van de energie-infrastructuur. De raad heeft de gelegenheid om wensen en bedenkingen te uiten ten aanzien van het verzoek van Alliander.

Samenvatting
Alliander moet de komende jaren grote investeringen doen in de energie-infrastructuur om de afspraken uit het Klimaatakkoord voor 2030 waar te kunnen maken. Er is sprake van een versnelling van de energietransitie en steeds meer duurzame lokale opwek én een groeiende vraag naar elektrisch vermogen. Dit vraagt grote aanpassingen van het energiesysteem. Om deze investeringen te kunnen doen is kapitaal nodig. Vandaar dat Alliander aan alle aandeelhouders vraagt om aanvullend kapitaal beschikbaar te stellen. De aandeelhouders van Alliander zijn provincies en gemeenten. Edam-Volendam is een kleine aandeelhouder. Het gaat om zo'n € 1,33 miljoen voor Edam-Volendam. Dit verzoek is in principe financieel van aard maar sluit ook aan bij de motie van 24 juni 2021 over de uitbreiding van het energienetwerk. Het college van Edam-Volendam staat positief ten aanzien van dit investeringsoffensief voor de energietransitie. Alvorens dit besluit te nemen wordt de raad van Edam-Volendam overeenkomstig de financiële verordening in de gelegenheid gesteld om wensen en bedenkingen te uiten.

Onderbouwing en alternatieven
Alliander moet de komende jaren grote investeringen doen in de energie-infrastructuur om de afspraken uit het Klimaatakkoord voor 2030 waar te kunnen maken. Er is sprake van een versnelling van de energietransitie en steeds meer duurzame lokale opwek én een groeiende vraag naar elektrisch vermogen. Dit vraagt grote aanpassingen van het energiesysteem. Als gevolg hiervan moet de capaciteit van de elektriciteitsnetten van Alliander de komende jaren op veel plekken worden verdubbeld. Alliander verwacht dat de totale investeringen op korte termijn oplopen tot ongeveer € 1,2 miljard per jaar. Dat is meer dan een verdubbeling ten opzichte van vijf jaar terug. Een groot deel van dit geld zal worden geleend op de kapitaalmarkt en met tarieven over vele jaren worden terugverdiend. Maar deze enorme investeringsopgave kan niet alleen met vreemd vermogen worden gerealiseerd. Er is ook eigen kapitaal nodig om a) de A rating te behouden (dit is het uitgangspunt is voor de tariefberekeningen van de ACM), b) financiering aan te kunnen blijven trekken tegen acceptabele voorwaarden, en c) een financiële buffer hebben om risico's op te kunnen vangen. Vandaar dat Alliander aan alle aandeelhouders vraagt om kapitaal. De aandeelhouders van Alliander zijn enkel provincies en gemeenten. De gemeente Edam-Volendam is een kleine aandeelhouder van de NV Alliander. De kapitaalinjectie gebeurt in de vorm van een zogenaamde 'reverse converteerbare hybride obligatielening' van € 600 miljoen. Alliander kan de lening – onder nauwkeurig omschreven voorwaarden – t.z.t. geheel of gedeeltelijk converteren naar aandelen, waarmee het mogelijk blijft om de komende jaren én de energietransitie te financieren én een goede rating te behouden.

©ev 2020

Zolang de lening niet (geheel) is geconverteerd ontvangen de aandeelhouders een marktconforme rente. De voorwaarden zijn voornamelijk bepaald door de grootaandeelhouders die behoefte hadden aan een zeker rendement de komende jaren. De grootste aandeelhouders zijn de provincies Gelderland (44,68%), Friesland (12,65%) en Noord-Holland (9,16%) en de gemeente Amsterdam (9,16%). De overige 72 aandeelhouders hebben elk een belang van minder dan 3% van de aandelen.
De huidige verwachting daarbij is dat er in 2025 € 400 miljoen wordt geconverteerd en in 2028 de resterende € 200 miljoen. Uiteindelijk wordt de bijdrage van Edam-Volendam omgezet in aandelenkapitaal.
Aandeelhouders wordt gevraagd om pro-rata deel te nemen in de lening van € 600 miljoen. Om zeker te stellen dat het benodigde bedrag bijeengebracht wordt (als bepaalde gemeenten niet willen deelnemen), worden de aandeelhouders gevraagd om aan te geven in hoeverre zij bereid zijn om meer dan pro-rata deel te nemen, bij voorkeur 25% boven het pro-rata aandeel. Het gaat voor Edam-Volendam om € 1,33 miljoen pro rata en vermeerderd met 25% is dit afgerond € 1,66 miljoen.
De gemeente Edam-Volendam ontvangt hiervoor een vergoeding van marktconforme opslag van 1,975% boven een bekende benchmarkrente, te weten 10-jaars swaprate (ter informatie: deze was op 30 juni 2021 0,13%)

Het college van Edam-Volendam staat positief tegen over het investeringsoffensief ten behoeve van de energietransitie en zijn voornemens in te stemmen met de gevraagde kapitaalinjectie en ook met de gevraagde plus van 25%. U weet dat bijvoorbeeld de opmars van zonne-energie op veel plekken wordt geremd door het energienet. Zonne-energie wordt opgewekt als de zon schijnt en dat is meestal op heel veel plekken tegelijk, waardoor er veel stroom op hetzelfde moment op het net komt. Om te voorkomen dat de stroom van nieuwe projecten minder of niet meer kan worden getransporteerd, is het nodig dat de netbeheerders de netten versterken zodat die meer stroom aankunnen. De middelen zullen ook deels lokaal landen: op dit moment is Liander (dochteronderneming) bezig met de plannen voor een extra station in Purmerend.

Buitengewone Algemene Vergadering van Aandeelhouder (BAvA)
Op 2 december 2021 vindt de BAvA plaats. Het college is voornemens in te stemmen met het voorstel om de Raad van Bestuur aan te wijzen als bevoegd orgaan tot uitgifte van aandelen en tot het beperken of uitsluiten van het voorkeursrecht van bestaande aandeelhouders bij de uitgifte van aandelen als gevolg van een (gedeeltelijke) conversie van de reverse converteerbare hybride obligatielening, voor de duur van 5 jaar vanaf de datum van de BAvA.
Op het moment dat een conversie noodzakelijk is, moet de Raad van Bestuur aandelen kunnen uitgeven en heeft daarvoor toestemming van de aandeelhouders nodig. Op grond van de statuten wordt voorgesteld te besluiten tot aanwijzing van de Raad van Bestuur als bevoegd orgaan tot uitgifte van aandelen in verband met een mogelijke conversie van de lening en tot het beperken of uitsluiten van het voorkeursrecht van bestaande aandeelhouders bij de uitgifte van aandelen, voor de duur van 5 jaar vanaf de datum van de BAvA. Zolang de lening uitstaat moet dit besluit ieder jaar opnieuw worden genomen. Dit besluit wordt vervolgens jaarlijks ‘ververst’ in de eerstvolgende reguliere Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) hierdoor is er steeds voor de volgende vijf jaar zekerheid.
Normaal gesproken hebben bestaande aandeelhouders bij de uitgifte van aandelen een voorkeursrecht om naar rato van hun bestaande aandelenbelang aandelen te kopen. Voor deze obligatielening geldt dat de leningdelen waarvoor de aandeelhouders deelnemen aan de lening in geval van een conversie worden omgezet in aandelen Alliander. Dit geldt echter niet voor de aandeelhouders die niet deelnemen aan de lening. In dit specifieke geval is het voorkeursrecht niet van toepassing.

©ev 2020

Alternatieven
Iedere aandeelhouder maakt zelf de afweging om wel of niet deel te nemen. Niet-deelname heeft op termijn consequenties voor het aandeel in het uit te keren dividend en het stemrecht (verwatering). Als een aandeelhouder besluit niet te participeren, krijgen de andere aandeelhouders de kans om boven pro rata deel te nemen aan de beoogde lening. Als door onvoldoende participatie vanuit de aandeelhouders de ondergrens van € 550 miljoen niet wordt gehaald en Alliander moet afzien van uitgifte van de voorgenomen reverse converteerbare hybride obligatielening, is stopzetting van dividenduitbetaling een reëel scenario om alsnog de eigen vermogenspositie te versterken. Andere opties, zoals aanpassing van de regulering, eventuele participatie vanuit het Rijk of en het verbreding van de huidige aandeelhoudersbasis, zijn geen reële alternatieven om op korte termijn financieel solide te blijven.

Overeenkomstig artikel 7 van de Financiële verordening van Edam-Volendam besluit het college niet over het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen, dan nadat de raad is geïnformeerd over het voornemen en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het college te brengen.

Financiële aspecten
Volgens het aandeelhoudersregister beschikt de gemeente Edam-Volendam over 304.055 aandelen in Alliander N.V. Dit is 0,222%. Het concrete verzoek van Alliander betreft daarmee een bedrag van minimaal € 1.333.624, vermeerderd met 25% mocht er onvoldoende inschrijving zijn is dit € 1.667.030. Afhankelijk van de liquiditeitspositie van de gemeente is hiervoor een lening noodzakelijk. Naar verwachting is de rentevergoeding hoger dan de rentekosten van de gemeente. De huidige boekwaarde van het aandelenkapitaal is € 929.000. Het voorstel heeft geen financiële consequenties op korte termijn. Op een later moment in 2022 zal de begroting gewijzigd worden voor de extra rentelasten en extra renteopbrengsten.
De rentevergoeding zal bestaan uit een basisrente (swaprente) en een opslag (marge). In de leningsdocumentatie is een opslag van 1,975% boven 10 jaars swaprente opgenomen. Deze opslag is marktconform. De swaprente wordt kort voor de uitgifte van de lening (15 december 2021) bepaald. Dan pas wordt de definitieve rente op de lening duidelijk. Het totaal van deze 2 componenten, de totale rente, kan niet lager zijn dan 0%.

Risico's
In het basisscenario (o.b.v. de huidige reguleringssystematiek en conservatieve uitgangspunten) gaat Alliander ervan uit dat in 2025 een deel van de lening geconverteerd wordt en het restant in 2028. Zolang deze lening uitstaat, ontvangen de aandeelhouders rente en dividend conform het dividendbeleid. Op het moment dat de lening wordt geconverteerd naar aandelen, gaan deze aandelen meedelen in het uit te keren dividend van Alliander. Daarmee behoudt de aandeelhouder niet een toegezegd vast rendement, maar een niet gegarandeerd variabel rendement dat naar verwachting in dezelfde orde grootte ligt als de rente op de lening.
De investering is een noodzaak voor het realiseren van de doelstellingen van de energietransitie en is daarnaast vanuit aandeelhoudersperspectief financieel interessant. Gedurende de tijd dat de lening uitstaat krijgen aandeelhouders namelijk een gegarandeerd rendement. Wanneer de lening (deels) wordt geconverteerd – en dus wordt omgezet in reguliere aandelen – vervalt dit gegarandeerde rendement, maar hierdoor blijft Alliander de komende jaren naar verwachting wel in staat om over de uitstaande aandelen dividend te betalen. Deze uitkering is overigens afhankelijk van de winstgevendheid van Alliander.

©ev 2020

Iedere aandeelhouder maakt zelf de afweging om wel of niet deel te nemen. Niet-deelname heeft op termijn consequenties voor het aandeel in het uit te keren dividend en het stemrecht (verwatering). Geen extra eigen vermogen leidt tot verslechtering van de financiële ratio's en hogere financieringslasten. Hierdoor zal op termijn de winst omslaan in verlies en is er geen ruimte meer om dividend uit te keren. Als een aandeelhouder besluit niet te participeren, krijgen de andere aandeelhouders de kans om boven pro rata deel te nemen aan de beoogde lening.

Op haar website heeft Alliander vragen en antwoorden over dit onderwerp opgenomen. U kunt deze vinden op https://www.alliander.com/nl/kapitaalstructuur/ onder 'Nieuwe vragen en antwoorden.

Rapportage, verantwoording en evaluatie
De monitoring/evaluatie vindt plaats via de Algemene vergadering van Aandeelhouders. In de jaarrekening wordt de raad geïnformeerd over de lening en het aandelenkapitaal.

Bijlagen
- Verzoek Alliander
- Infographic

Maatschappelijke meerwaarde
Met de beoogde obligatielening blijft Alliander in staat om haar maatschappelijke taak uit te voeren en aan het energiesysteem van de toekomst te werken.

Waar dragen de investeringen aan bij?
De gevraagde financiële bijdrage is nodig om onze elektriciteitsnetten te verzwaren en uit te breiden, zodat o.a.:
• (duurzaam) opgewekte energie aangesloten kan worden op het elektriciteitsnet;
• woningen duurzaam verwarmd kunnen worden (all-electric, hybride warmtepomp) en elektrisch kan worden gekookt;
• laadpalen geplaatst kunnen worden om elektrische auto's, OV en vrachtvervoer op te kunnen laden;
• de industrie en landbouw afscheid kunnen nemen van fossiele brandstoffen en (verder) kunnen elektrificeren;
• regio's voor hun (economische) ontwikkeling kunnen rekenen op een energieinfrastructuur die betrouwbaar, betaalbaar en bereikbaar is.

Dit is noodzakelijk om de doelen uit het Klimaatakkoord te realiseren en ervoor te zorgen dat klanten van Alliander - ook in de toekomst - de capaciteit en energie krijgen die zij nodig hebben.

Edam-Volendam, d.d. 9 november 2021

Het college van burgemeester en wethouders van Edam-Volendam,

de secretaris, de burgemeester,
H. van der Woude L.J. Sievers.

©ev 2020